

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCI.

ABONAMENTUL:

Pe an cor. 5; pe jumătate an cor. 2-50.
Pentru România 15 lei pe an.

INSERTIUNILE:

să socotesc după tarifă, cu prețurile
cele mai moderate.

Abonamentele și inserțiunile să plătesc totdeauna înainte.

B I S E R I C A.

Fundamentul tuturor lucrărilor noastre publice trebuie să fie ideile și gândirile ce le împrăștie biserica cea vie fiilor săi.

De aceea ne ținem de datorință a reproduce și noi în cele următoare

Vorbirea de deschidere a sinodului arhidiecezan din Sibiu

rostită de Înaltpreasfinția Sa Arhiepiscopul și Metropolitul Ioan Mețianu.

Christos a inviat! — Domnilor deputați!

În senzul Statutului-Organic V'am invitat, D-nilor deputați, la această întrunire în sinod arhidiecezan, la întrunire în jurul sfintei maicei noastre biserici, pentru a lucra împreună la opul cel mare al viitorului nostru, la binele și fericirea noastră; deci salutându-Vă cordial de bunăvoință, implor și din acest loc binecuvântarea cerului asupra noastră și asupra lucrărilor noastre.

Când fericii nostri strămoși au îmbrățișat religionea creștină ortodoxă a Domnului nostru Isus Christos, pe care au întemeiat biserica noastră națională, au făcut aceasta nu numai pentru mântuirea sufletului, ci și pentru că cu ajutorul acelei sfinte religii să conlucre și la dezvoltarea facultăților sufletești și prin aceasta și la întemeierea unui viitor tot mai bun și mai fericit și în această lume.

Spre acest scop acei fericii străbuni s'au întrunit în societăți religioase bine organizate, în parohii, protoprezbiterate, eparhii și mitropolii naționale, au zidit biserici și școli confesionale, ca tot atâtea centre culturale, pentru dezvoltarea facultăților sufletești și pentru apărarea sfintei biserici de furtunoasele valuri ale timpurilor.

Urmând și noi fericitorilor nostri străbuni ne-am întrunit în acest sinod arhidiecezan, ca să lucrăm împreună la dezvoltarea facultăților sufletești și prin aceasta la mântuirea sufletului și la întemeierea unui viitor mai bun și în această lume.

Din cel mai depărtat trecut al nostru ne-am convins, Domnilor, că la asemenea lucrare, biserica străbună dimpreună cu școala confesională ne oferă și nouă cel mai mănos teren, ce l-a oferit și părinților nostri. Căci dela ele au emanat totdeauna ideile mari și salutare, și comunitatea de interese și sentimente, cari produc nizuințele culturale, din cari rezultă viitorul tot mai bun și mai fericit.

De aceea, pentru a ne bucura și folosi cât mai mult de acel mănos teren, trebuie să ne conservăm biserica și școala pentru-ca să ne conserve și ele pe noi, precum au conservat și pe fericiții nostri părinți; apoi să le apărăm și întărim contra curentelor timpului, ca să ne apere și să ne întărească și ele pe noi față de asemenea curente.

Aceasta trebuie să o facem, Domnilor, astăzi, în mai mare măsură ca ori și când altădată, căci pe lângă multe altele, e de prevăzut, că în curând va urma și noua lege despre salarizarea și referințele învățătorilor confesionali, votată de corpurile legiuitoare, care prin anumite dispozițiuni atinge în mod simțitor și autonomia bisericii noastre, privitoare la școlile confesionale.

Pentru a împedeca aducerea acestei legi, eu, îndatăce proiectul ei s'a publicat în jurnale, am invitat pe Preasfințiții nostri domni Episcopi și pe Veneratul Cosistor mitropolitan la consultare, asupra celor de urmat, și în conțelegere unanimă am aflat de bine printr'o remonstrațiune înmanuată prin Episcopatul nostru, Domnului Ministru reg. ung de culte și instrucțiune publică a reclama contra acelu proiect enumerând gravaminele ce le conține față de biserica noastră autonomă, și cerând, ori retragerea proiectului ori modificarea lui în sensul remonstrațiunii noastre.

Pe lângă aceasta noi Arhieriei am combătut proiectul și la pertractarea lui în casa magnaților, arătând și acolo, că acel proiect vatămă greu autonomia noastră bisericească, și susținând remonstrațiunea noastră; dar' durere, toate fără doritul rezultat, căci primindu-să proiectul și de acea casă, în curând va deveni lege, căreia vom avea a ne conforma.

Am făcut-o aceasta, Domnilor, căci deși proiectul are și unele dispozițiuni multămitoare, precum este ameliorarea dotațiunii învățătorilor confesionali, și prin întregire dela

stat, unde n'ar putea parohiile presta ameliorarea staverită prin proiect, dar' are și dispozițiuni prea îngrijitoare, precum sunt și acelea de cari să leagă întregirea de stat, când aceea ar trece peste 200 coroane anual, dispozițiuni, prin cari să vatămă greu autonomia bisericei, ceea ce numai în acel caz s'ar mai putea evita, dacă am putea presta noi acele întregiri.

Precum binevoii a vedea și din acestea și alte asemenea dispozițiuni ale proiectului, cunoscut deja și D-voastră, școalelor noastre li-să crează o situațiune dintre cele mai grele, care numai cu mari jertfe materiale din partea noastră să mai poate ușura.

Dacă veți cunoaște mai deaproape acel proiect, Domnilor, veți afla și D-Voastră, că pe viitor numai în acel caz ne vom putea susține autonomia bisericească și în școalele noastre, dacă de o parte vom aduce toate jertfele la susținerea lor fără întregire dela stat; și dacă de altă parte vom stărui tot mai mult, ca învățătorii noștri confesionali să-și potenteze silința întru satisfacerea dispozițiunilor legii, pentru-ca nu cumva din vina unora sau altora să ni-să pericliteze școalele, în cari instruiază ei.

Chiar și numai din acestea Veți înțelege, D-nilor, că de când avem sinodalitate în biserică n'am stat în față unei probleme mai grele, decum este aceea a salvării și conversării școalelor noastre confesionale. De aceea nici clerul și poporul nostru n'a așteptat cu atâta nerăbdare rezultatul lucrărilor noastre dela aceasta întrunire, ca și de astădată.

Deși cauza aceasta privește pe întreaga noastră Mitropolie, de unde a emanat și remonstațiunea către guvern, și deși Mitropolia va combina, la timpul său modul cum s'ar putea aplica legea fără vătămarea autonomiei bisericei noastre: totuși după aceasta numai prin mari jertfe să va putea ajunge, va fi foarte bine să Vă ocupați și D-Voastră și cu căutarea și procurarea necesarelor mijloace, recerute prin legea de sub întrebare, pentru-ca să putem conserva și susține școalele noastre și față de acea lege.

De cumva însă, pe lângă toate silințele noastre, n'am putea procura mijloacele de lipsă, pentru susținerea tuturor

școalelor și din parohiile mai mici, ni-să impune o mare datorință, de a afla calea și mijloacele, prin cari s'ar putea suplini altcum lipsirea aceloră.

Să nu perdem din vedere, Domnilor, neci când, că ori-cât de multe și felurite sunt condițiunile, prin cari înaintează popoarele, toate acelea au un singur izvor: »*cultura religioasă morală*«, care să inițiază și întemeiază mai ales în școala confesională. De aceea și repet rugându-Vă, să facem tot posibilul pentru susținerea școalelor noastre confesionale în conformitate cu dispozițiunile legii, ca să ne putem însuși și noi, în măsură tot mai mare, acea cultură și să ne apropiem tot mai mult de binele și fericirea după cari oftăm.

Rugând și pe bunul Dumnezeu să ne ajute și în aceste cercări grele a afla adevărata cale a mântuirii: declar sesiunea sinodului nostru arhidiecezan ordinar pe anul 1907 de deschisă.

(»*Telegr. Rom.*«)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Morburile vitelor.

Precum să știe vitele încă sunt supuse adese-ori la diferite morhuri, cari une-ori jignesc sănătatea vitelor în mod simțitor, băgând în grije pe cei-ce le au li stăpânire. De aceea cred, că nu este de prisos a vorbi în șirele de față despre unele morhuri ce să ivesc mai adese-ori la vite și în special voiu insista asupra morbului ce îl capătă caii cu deosehire, cunoscut sub numele de *colică* sau după-cum îl numește poporul *mătrice*.

Mătricea vine din diferite cauze și nu e tocmai greu a afla cauzele din cari derivă, dacă vom face unele cercetări. Mătricea provine: din cauză, că *li-să dă mâncare multă și după aceea să inhamă, punându-să la mișcări repezi*. Lucrul acesta să întâmplă mai cu seamă la caii nutriți cu fân stricat, cu paie tocate, ovăs nou și prea mult, fân mucegăit, lucernă sau trifoiu prea mult.

Din cauza răcelii, atunci când caii sunt apucați de o ploaie rece neașteptată, fiind caii tunși sau năpârliți, sau fiind asudați — nădușiți — li-să dă o apă prea rece, cu ghiață, sau că dimineața sunt sloboziți a paște — cu sto-

macul gol — prin iarbă cu rouă, unde mănâncă cu lăcomie, ori că în timpul ernei li-să dă nutrețuri *acoperite cu zăpadă*.

Din cauza dinților răi sau măselelor tócite, la care împrejurare contribuie și etatea cailor. Caili bătrâni cu deosebire nu pot mesteca nutrețurile cum să cade, și de aceea sunt siliți a trece în stomac, fânul, paele, ovăsul și lte nutsrețuri aproape nedumicate și ca atari provoacă *simptome neliniștitoare* în burtă.

Din cauza pășunii de pe locurile năsipóase, care iarbă fiind oare-cum în amestec cu năsip, trece astfel în stomacul cailor.

Să mai întâmplă une-ori că în nutrețului ce li să dă ajung corpuri streine prin el, ca: cuie, ace, bucăți de sdranțe etc., cari după-ce le înghite animalul — provoacă *perturbațiuni intestinale*.

Semnele după cari să cunoaște calul cu mătrice sunt: *neastâmpăr, lipsă de mâncare, tristețe, batere din picioare, tăvălire să întoarce cu capul uitându-se la pânțece, febrințeală și răceală momentandă la trup, oprire în urinare, și balega tare, acoperită cu sânge*. Când calul să tăvălește și trăneste jos fără a să mai uita pe ce cade, rânindu-se la trup, atunci el e cuprins de o mătrice într un grad mai pronunțat.

Pentru *tămăduirea sau vindecarea* acestui morb, medicii veterinari prescriu următorul recept: să se dea calului pe gât, o jumătate sau trei sterturi de litru de vin încălzit bineșor, în care e bine să se pună o lingură de scorțișoară sau chiar boane de piper, după-ce însă să va strecura — în loc de vin cald să poate da ceaiu de mușetăl sau romaniță, sau ismă, în acest ceaiu să poate pune — pentru a mări efectul — un dărab de camfor în mărimea nucii sau a oului, sau zama dela 8—12 capete de mac. Alt leac. Să se preumbe calul bolnav, la paș sau la trap cam un sfert de ceas, în urma cărei preumblări să fie frecat bine cu pae uscate pe picioare și pe sub pânțece până când să încălzește bine pielea apoi să stropește cu spirt curat sau de camfor ca un sfert de litru, în care e bine a să pune și 2—3 linguri de terpentin. Să mai poate face

însă și alt leac: încălzim binișor 5—6 litri de apă, cu spumă multă de săpun, la care mai adugem 1—2 linguri de glicerină, această apă să bagă apoi sub coada calului pe unde să balegă, cu un maț de gumă, după care lucrare ne îngrijim a împedeca eșirea apei afară — *apăsând câte-va minute coada calului.*

Articolii ce vor urma vor desluși încă și alte chestiuni de natura aceasta.

N. Hamsea.

PĂSTRĂVUL.

Păstrăvul să numără între cel mai nobil soi de pește dela noi. Carnea lui e excelentă, foarte gustoasă și fără osuță. El este căutat și prețuit peste tot locul, pentru aceea e cel mai potrivit de a face negoț cu el și prin urmare cultura lui e foarte recomandabilă. Păstrăvul este aproape unicul pește al râurilor repezi de munte și numai arareori, cu ocaziunea esundărilor rătăcește prin râurile dela șes. Cultura lui deci e potrivită prin locuri deloase-muntoase, strătaiate de rîulețe repezi și limpezi.

În urma vînatului fără socotință și cu mijloace, cari pustiesc și puii cei mai mici, păstrăvul a devenit azi un pește rar față de trecut.

Pentru-ca acest vînat fără socotință să înceteze, statul a adus legi, cari pedepsesc aspru pe prevarieanți; iar pentru de a să împopora din nou rîurile cu păstrăvi, a dispus și să și urmează cu stăruință, că din lacurile, unde să cultivă anume, să înapoiază rîurilor libere, ca să le împoporeze din nou, astfel, ca fără osteneală și multe cheltueli să aibă oamenii la îndemână, dela natură, carnea atît de gustoasă a acestui pește și să se încălzească pentru cultura și vânzarea lui în mod rațional și în urmă să-și formeze și un ram de comerț cu ei.

Cu deosebire locuitorii ținuturilor muntoase au puține isvoară de câștig și astfel prin lecturi și prelegeri instructive s'ar putea mișca cu timpul pentru cultura păstrăvului, înmulțindu-și prin aceasta, ca mijloc sigur, isvoarele de venit.

Manipularea cultivei lui pretinde puțină cunoștință, pe care omul cu un pic de silință și-o câștigă foarte ușor.

Condițiile vieții lui sunt cu deosebire isvoarele mari de munte cu apă limpede, repede, aer rece și curat. Alvia râulețelor să fie cât de petroasă cu mulțime de cataracte mici, trunchiuri de arbori și alte. În astfel de locuri petrece păstrăvul — de regulă în unul și același loc — și numai atunci îl părăsește, când este silit. Cu capul stă în direcțiunea de unde curge riul și astfel așteaptă prada ce-i aduc undele riului. Hrana lui constă din insecte cari viețuiesc în apă, sau cari din întâmplare au căzut în ea, din raci și de multe-ori și din pescuți.

Corpul păstrăvului este acoperit cu solzuți mărunți; pe spate are două înotătoare cornoase. În gură are dinți, nasul e tâmpit. Coloarea lui să schimbă după locul unde trăește, dar' de regulă pe spate e negru-oliv, laturile mai deschise, foalele alburii. Pe laturile corpului are pete rotunde de două colori: negre și roșii.

Păstrăvul până la 3 ani tot crește. Lungimea lui variază, după condițiunile de traiu, dela 16—18 cm. eventual 20 cm. sus la munte, iar' mai în jos, unde hrana e mai abundantă, și până la 60—80 cm.; iar' greutatea lui dela 1—2 kgr., excepțional și până la 10 kgr.

Pentru comerț să caută cei mai mici.

El încă să sporește prin icre pe care, ca și crapul, le depune pe pietrii, unde apa e mai mică.

Stup fără matcă (bezmetic).

— Din „Albina”. —

Peirea mătcii la un stup aduce în câteva luni, ba chiar în câteva săptămâni, perderea roiului, dacă nu să ia în pripă măsuri de îndreptare.

Priciuile peririi mătcii. Perirea mătcii să întâmplă din multe pricini. Matca trăește dela trei până la cinci ani și moare de bătrânețe ori de boală. Acestea sunt pricinile firești, care pot aduce în timpul iernatului perderea a 3—4 măci la suta de stupi; dar' în curgerea verii o mulțime de alte pricini să pot ivi. Cercetarea de primăvară făcută de timpuriu, când albinele nu și-au început lucrările, încă poate fi o pricină.

Matca e ucisă chiar de albinele sale, care să infurie într'atâta de această stricare a liniștii, încât fără să-și mai dea sama de ceea-ce fac, își ucid matca.

Alte-ori, matca înspăimântată fuge departe de grămada de albine, în părțile reci ale stupului, unde îngheață și moare. Unii stupi devin bezmetici în timpul roitului. Matca tânără ieșită să se împreune cu un trântor să răta-cește, își găsește moartea în văzduh, ori nimerește la întoarcere într'un stup străin, unde viața nu-i e nici-odată cruțată. De asemenea în timpul cercetărilor, ea poate fi prinsă între rame și pereții uleiului și ucisă sau betejită. La stupii cu faguri mișcători, aceasta să întâmplă mai des decât la ceialalți stupi.

Tot astfel, în cercetările lungi, mai ales după-ce s'au trecut florile cu miere, matca poate cădea jertfă a hoațelor. Aproximarea prea mare dintre stupi e de multe-ori o pricină a peririi mătcilor, mai cu seamă, când stupii sau cel puțin urdinișele lor nu sunt vopsite cu culori care să-i deosebească bine unii de alții. Atunci nu numai mătcile tinere, dar' chiar și albinele să pot înșela, intrând în stupi străini, iar' dacă sunt în număr mare, ucid matca pe care n'o cunosc. Un stupar învățat mărturisește că așezând stupii la 2 metri depărtare unul de altul, în timp de 12 ani, n'a suferit nici o pierdere de matcă, la 30 de stupi.

Semnele după care să cunoaște stupul bezmetic. Stupii bezmetici să cunosc fără a-i cerceta înăuntru, după mai multe semne, care nu pot înșela nici-odată pe un stupar încercat.

În timpul iernatuii aceste semne nu să văd decât dela cele dintâiu ieșiri ale albinelor și durează câteva zile. De regulă, la noi ouatul mătcilor începe pe la jumătatea lui Februarie, după-ce albinele au putut să iasă odată afară și au făcut curățenie și rânduială în stup. În zilele frumoase ce urmează, să văd la unii stupi ieșind pe la amiază, albine cu sbor viu. Albinele să duc de bună samă după apă, căci de cules nu poate fi încă vorba. Stupii la care observăm aceasta, au matcă. Mătcile lor trebuie să fie cele mai tinere, fiindcă sunt cele mai zorite să înceapă ouatul.

Urmăm astfel mai multe zile frumoase a lua seama la

ieșirea albinelor. Din toți stupii, vor rămânea 2—3 cari nu dau nici un semn de viață. Aceștia trebuie să ne deștepte bănuiala. Să ciocănim la un asemenea stup și să ascultăm. Un bâzâit slab, ascuțit și plângător începe. El să prelungește mai multe minute și din ce în ce să întărește. Pare că albinele își plâng moartea mătci care va aduce peirea roiului. La stupii cu matcă, bâzâitul e gros; începe dintr'odată cu putere și încetează într'o clipă. În cea dintâiu zi frumoasă, cu o căldură de cel puțin 10 grade la umbră, cercetează stupul bănuît. Dela cele dintâiu pufnituri de fum, bâzâitul plângător reîncepe. Albinele stau împrăștiate, în loc să fie strânse pe câțiva faguri. Înăuntru găsim adesea începuturi de botci pentru creșterea mătcilor, dar' nici o urmă de ouă sau de puet.

În vremea de lucru semnele văduviei să arată îndată după peirea mătci. Spre seară ele sunt mai ușor de observat. Albinele sunt în ferbere, aleargă încoace și încolo dinaintea urdinișului; intră și ies în neastâmpăr. În aceste cutrierări își caută matca neliniștite, cu toate că unele i-au aruncat leșul afară. Caută înainte urdinișului și de multe ori îl vei găsi. Această ferbere să potolește încetul cu încetul și în câteva zile stupul intră în liniște. Atunci nu mai rămâne alt semn de cunoaștere de afară a stupului bezmetic decât lipsa de hărnicie a albinelor și puțina păstură ce o aduc, fiindcă n'au puet de hrănit. Din când în când câte o lucrătoare iese și în loc să o vedem îndreptându-să zorită spre câmpie, să învârtește împrejurul stupului, fără să se hotărăscă încotro să se îndrepte. Altă lucrătoare care vine dela cules pare că să codește a intra în lăuntru. Câte una, încărcate cu păstură intră în stup, dar' iese fără să-și lase povara în lăuntru. Ieșirile și intrările încetează de vreme. Pe când la alți stupi cu matcă, vezi albine la urdiniș bătrând din aripi, ori făcând strajă, la cel bezmetic urdinișul e gol. Toamna nu-și nimicește trântorii. Stupul bezmetic e nenorocirea stupinii, fiindcă să lasă pradă furtașagului și găselniților, fără a încerca să se apere.

Cercetând în lăuntru, nu găsim ouă și puet, sau găsim numai puet de trântori.

Lucrătoare ouătoare. Puetul de trântori e făcut de câteva lucrătoare, care în dorința de a nu lăsa roiul să se

piardă, să silesc a oua și a face prăsilă de lucrătoare. Străduința lor rămâne zadarnică, fiindcă ouăle lor nu sunt rodnice. Din ele nu ies decât trântori.

Acești trântori sunt mai mici decât trântorii din matca adevărată, dar' sunt destoinici de a face rodnică o matcă. Cum capătă aceste lucrătoare puțința de a oua nu să știe; dar' e dovedit că ele să ivesc în ori-ce stup care și-a perdut mai de mult matca și n'au mijloc de a-și face alta. Și nu numai una singură să silește să împlinească îndatoririle mătcii, ci mai multe odată. Intr'un stup bezmetic să ivesc 20—30 lucrătoare care ouă. Ele nu să deosebesc de celelalte lucrătoare prin înfățișare; nu merg însă nici-odată la cules și dacă strămutăm din adins stupul bezmetic din loc, ele nu-i mai găsesc urma. Celelalte albine nu le dau ascultarea și respectul ce-l arată mătcii. Când însă numai una singură ouă, albinele o îngrijesc ca pe o adevărată matcă. Puterea lor de a oua durează numai o lună. Ouăle puse de ele în faguri să cunosc după aceea, că sunt împrăștiate fără rânduială; iar' în unele căsuțe pun câte 2, 3, ba chiar 6 ouă. Uneori albinele clădesc botci, în cari încearcă a crește o matcă; dar' din ele nu iese nimica, fiindcă puiul de trântor nu poate trăi cu hrană pregătită pentru mătcii. Pare că înțeleg, sârmanele, că stupul nu merge cum ar dori ele, și să acață, ca cel-ce să înecă, de un paiu.

Unii stupari cred că aceste albine își datoresc puterea lor de a oua împrejurării că au crescut în căsuțele din apropierea unei botci și s'au împărțit și ele din hrana pregătită puiului de matcă. Ori de câte-ori stuparul nepăsător lasă 10—15 zile stupul fără matcă sau puet; să ivesc ouăle de lucrătoare.

Dacă vom încerca să dăm o matcă rodnică unde sunt asemenea lucrătoare, să fim încredințați că matca va fi ucisă în câteva clipe. Nu e cu puțință chiar nici botci cu pui de matcă să dăm. Albinele au prins dragoste de inchipuita lor matcă și nu mai vor alta, câtă vreme le-o lăsăm. Cu toate astea nu putem s'o descoperim, fiindcă nu să deosebește de celelalte lucrătoare. Ca să scăpăm stupul bezmetic de lucrătoarele ouătoare, trebuie să-i împărțim

toți fagurii cu puet și cu albinele de pe ei la alți stupi, câte doi de fiecare. Din aceștia luăm câte unul sau 2 faguri cu puet și albine și i aducem în stupul bezmetic. Albinele cari au fost împrăștiate astfel din stupul cu lucrătoare ouătoare ca și din ceialalți să vor întoarce la locul lor. Albinele ouătoare însă nu-și vor mai nimeri stupul. Ne mai putem scăpa de ele, strămutând toți fagurii și albinele într'un stup gol așezat la câți-va metri de cel bezmetic. Cele mai multe albine să vor reîntoarce; ouătoarele însă vor nimeri în stupi străini unde vor fi ucise. Indată ce scapă de albinele ouătoare, roiul primește matcă rodnică sau își fac una nouă din ouă și puet de lucrătoare împreunat din alt stup.

N. Nicolaescu și G. Stoinescu.

Povestea lui Stan Pățitul.

Era odată un flăcău stătut, pe care-l chema Stan. Și flăcăul acela din copilăria lui să trezise prin străini, fără să cunoască tată și mamă și fără nici o rudă, care să-l ocrotească și să-l ajute.

Și, ca biet străin ce să găsea, nemernicind el de colo până colo pe la ușile oamenilor, de unde până unde, s'a oprit dela o vreme într'un sat mare și frumos.

Și aci slujind cu credință ba la unul, ba la altul, până la vârsta de trei-zeci și mai bine de ani, și-a adunat puțini bani, câteva oi, un car cu boi și o văcuță cu lapte. Mai pe urmă și-a înjghebat și o căsuță și apoi s'a statornicit în satul acela pentru totdeauna, trăgându-să la casa lui și muncind ca pentru dânsul. Vorba aceea: și piatra prinde mușchi, dacă șade mult într'un loc.

Și cum s'a văzut flăcăul cu casă și avere bunicică, nu mai sta locului, cum nu stă apa pe pietre, și mai nu'l prindea somnul de harnic ce era. -- Dintr'o parte venea cu carul, într'alta să ducea și toate trebile și-le punea la cale singurel. Nu-'i vorbă, că de greu, greu îi era; pentru-că în lipsa lui n'avea cine să-'i îngrijească de casă și de vițișoare, cum trebuie. Numai del ce să facă bietul um? Cum era să se întindă mai mult, că deabia acum să prinsese și el cu mânilor de vatră; și câte a tras, până s'a văzut la casa lui, numai unul Dumnezeu știe. De aceea, alerga singur zi și noapte în toate părțile, cum putea, și mucea în dreapta și în stânga, ca doar'-doar' a încăleca pe nevoie, ș'apoi atunci — văzând și făcând.

Toate ca toate, dar' cu urâtul nu să putea împăca. În zile de lucru, calea-valea; să lua cu treaba și uita de urât. Dar' în nopțile cele mari, când era câte o viforință, cumplită și să mai întâmpla să fie și sărbători la mijloc, nu mai știa ce să facă și încotro să apuce, vorba cântecului:

De urât mă duc de-a casă,
Și urâtul nu mă lasă;
De urât să fug în lume,
Urâtul fuge după mine.

Să vede lucru, că așa e făcut omul, să nu fie singur. De multe-ori i-a venit flăcăului în cap să se însoare, dar' când își aducea aminte uneori de câte i-au spus că au pățimit unii și alții, dela femeile lor, să lua pe gânduri și amâna, din zi în zi și de Joi până mai d'apoi, această poznașă trebușoară și gingașă în multe privinți, după-cum o numea el, gândindu-să mereu la multe de toate... Unii zic așa, că femea-'i sac fără fund. Ce-o mai fi și asta? Alții, — că să te ferească Dumnezeu de femeea leneșă, mârșavă și risipitoare; alții, — alte nezdărenii încât nu știi ce să nu crezi?! Numa nu'i vorbă, că am văzut eu și destui bărbați mult mai stricați și mai nesocotiți decât cea mai nebleznică femeie. Și așa, trezindu-să el în multe rânduri vorbind singur ca nebunii, sta în cumpene: să se însoare... să nu să însoare?!

Și, ba s'a însura la toamnă, ba la iarnă, ba la primăvară, ba la vară, ba iar' la toamnă, ba vremea trece, flăcăul începe și el a să trece, mergând tot înainte cu burlăcia și însurătoarea rămânea baltă. Și-apoi este o vorbă: că până la 20 de ani să însoară cineva singur; dela 20—25 îl însoară alții; dela 25—30 îl însoară o babă, iar dela 30 de ani înainte numa dracu-'i vine de-'l însoară.

Tocmai așa s'a întâmplat cu flăcăul acesta, că până la vremea asta nici el dela sine, nici prietinii, nici babele — câtu's ele d'a'e dracului, de prefăcute și iscoditoare, — tot nu l'au putut face să se însoare.

Stan era om tăcut în felul său, dar' și când da câte-o vorbă dintr'nsul, vorba era vorbă, la locul ei și nu'l putea răpune te miri cine.

Mulți trăgeau nădejde să'l iea de ginere, dar' flăcăul era chitid la capul său și nu să da cu una cu două. Și așa, dela o vreme și babele și prietinii, lehemetându-să, l'au lăsat pe seama lui, să facă de acum înainte ce-o ști el cu dânsul, că ei și-au luat toată nădejdea. Amu, într'una din zile flăcăul să scoală de noapte, face

mămăligă îmbrănzită și ce-a mai dat Dumnezeu, pune mâncarea în traistă, înjugă boii la car, zice Doamne ajută, și să ducă la pădure să-și aducă un car de lemne. Și ajungând el în pădure, pe când să amijească de ziuă, a tăiat lemne, a încărcat carul zdravăn și l-a legat bine, și pân'or mai mânca boii, s'a pus să mănânce și el ceva. Și după ce-a mâncat cât i-a trebuit, i-a mai rămas o bucăciță de mămăligă îmbrănzită și făcând'o boț a zis: »Ce s'o mai duc pe acasă? ia s'o pun ici pe butucul ăsta, că poa'e a găsi-o vre-o lighioaie ceva, a mânca-o și ia, și-a zice, mulțumindu-mi, o bogda-proste.« Și punând mămăliga pe butuc, înjugă boii, zice iar' un Doamne-ajută și pe la prânzișor pornește spre casă. Și cum a pornit el din pădure, pe loc s'a și stârnit un vifor cumplit — cu o ceață deasă, — de nu vedeai nici înainte nici înapoi. Mânia lui Dumnezeu, ce era afară: să nu scoți câne din casă, dar' încă om! Inșă dracul nu caută mai bine; la așa vreme te face să pierzi răbdarea și fără să vrei te vâra în păcat.

În aceea zi, Scaraoschi, căpetenia dracilor, voind a-și face mendrele cum știe el, a dat poruncă tuturor slugilor sale, ca să apuce care încotro a vedea cu ochii, și pretutindene — pe mare și pe uscat — să vâre vrajbă între oameni și să le facă păcoste.

Atunci dracii s'au împrăștiat iute ca fulgerul în toate părțile. Unul din ei apucă spre păduri, să vadă n'a putea ceva trebălu și pe acolo: doar a face pe vre-un om ca să bârfească în potrivea lui Dumnezeu, pe altul să-și chinuiască boii, altuia să-i rupă vre-o roată sau altceva dela car, altuia să-i schilăvească vre-un bou, pe alții să-i facă să se bată să se ucidă și câte alte bazaconii și năzbutii de care iscodește și vrăjește dracul.

Ce-or fi isprăvit ceialalți draci nu știu, dar' acestui dela pădure nu i-a mers bine în aceea zi. S'a pus el — nu-i vorbă — luntre și punte, ca să și vâre codița cea bârligată undeva, dar' de geaba i-a fost, că pe unde să ducea tot în gol umbla.

Și tot mai cercând el ba ici ba colea, în spre seară numai ce dă de o părtie. Atunci să ia tiptul, pe urma ei și să ducă tot mai la locul unde Stan încărcase lemnele. Și când colo găsește numai locul; pentru că flăcăul, după-cum am spus, de mult ieșise din pădure și să dusesese în treaba lui.

Văzând el dracul că și aci n'a izbutit nimică, crășnea din măsele și crăpa de ciudă, pentru-că era îngrijit, cu ce obraz să se înfățișeze înaintea lui Scaraoschi; și apoi, afară de aceasta era buimac de cap și hămisit de de foame, de atâta umblat.

Și cum sta el pe gânduri, posomorât și bezmetec, numai iată că vede pe un butuc un boț de mămăligă. Atunci bucuria dracului: odată a și îmbucac-o și nu zice nimica. Apoi ne mai având ce face, își ia coada între vine și să întoarcă la stăpânsău, și cum ajunge în iad, Scaraoschi îl întreabă:

— Ei, copile, ce ispravă ai făcut? Câte suflete 'mi-ai arvunit? Dă-ți solia!

— Ia mai nimica, stăpâne, răspunse dracul rușinat și tremurând ca varga, de frică; să vede c'am pornit într'un ceas rău. Vremea a fost prea dimpotrivă, cum știți, și numai un om a venit azi în pădure; dar' și acela a scăpat de mine, căci am dat în urma lui târziu, tocmai când să dusesse. Noroc numa c'am găsit pe un butuc un boț de mămăligă de am mâncat, căci îmi gârșeau mațele de foame. Alta nu mai știu nimica, întunecimea voastră.

— Ei bine, zmârdoare ucigașă, ce ești, de mâncat, ai mâncat boțul cel de mămăligă, dar' ce-a zis omul acela, când a pus mămăliga acolo pe butuc, ai tu la știință?

— Ba de asta nu știu nimica, stăpâne.

— Apoi ce păzești tu alta, dacă nu știi nici măcar ceea ce vorbasc muritorii? Să-ți spun eu dară deși n'am fost în pădure, ca tine; a zis: »Cine a mânca boțul cel de mămăligă, să zică bogda-proste.« Zis'ai tu ceva când ai mâncat-o?

— Ba n'am zis nimica, stăpâne.

— Așa?! În loc să-ți dai osteneală, ca să afli până și gândul oamenilor, tu nu știi nici măcar ceea ce vorbesc ei? Mai pot eu să am nădejde în voi?... Ei lasă, că-ți găsesc eu acuși leacul! Te-i învăța tu minte de altă-dată. Hai, pornește acum, degrabă la omul acela și să-'l slujești taman trei ani de zile, cu credință, și la ce te-a pune el! Simbrie în bani să nu primești dela dânsul, ci să faci tocmială, că după ce ți-i împlini anii, să ai a lua din casa lui ce-i vrea tu; și aceea are să fie de trebuință la talpa iadului că au început a putrezi căpătăiele... ia să vedem, 'ți-a venit în cap ce ai să iei? hai, gata ești? ia-ți tâlpășita!

— Gata, stăpâne, iacă pornesc!

(Va urma).

Știri de tot felul.

Iubileul Monarhului. La noi, în Ungaria, să serbează anul acesta, în 8 Iunie, iubileul de 40 ani dela încoronarea Maiestății Sale ca rege al Ungariei, iar cei din Austria vreau să serbeze la primăvară iubileul de 60 de

ani de domnie a Maiestății Sale. Au de gând să aranjeze din acest incident și o expoziție internațională *militară*. M. Sa a urcat tronul, cum să știe, în 2 Decembrie 1848.

Bancnotele de 5 fl. și 50 floreni să mai pot schimba până la 1 August, cei-ce au astfel de bani, să grăbească a-î schimba, că dela data de mai sus își perd valoarea.

O nouă bancă în Caransebeș. »Banca Poporală institut de credit și economii, ca societate pe acții în Caransebeș« este deja înregistrată și în timpul cel mai scurt își va începe activitatea. Localitățile »Băncii Poporale« sunt în casa diecesană Nr. 478.

Statua reginei Elisabeta, să va inaugura la 5 Iunie în »Volksgarten« din Viena. Va fi de față Majestatea Sa cu toți membrii casei domnitoare.

În interesul celor orbi. Părinții, cari voesc să se îngrijească de soarta copiilor cei cari din oare-cauză și-au pierdut vederea și pe cari ar dori a-i așeza în institutul regnicolar pentru orbi din Budapesta, pot să se adreseze către direcțiunea acestui institut (VII., István-ut 95.) Direcțiunea dă deslușirile necesare în mod gratuit.

Răscoală în Arabia. Din Abucher vine știrea, că triburile arabe dintre Euftrat și Tigru s'au răsculat în contra stăpânirii turcești. Autoritățile turcești nu sunt în stare de a suprima revoluția.

Complotul contra Țarului. Sâmbăta trecută au fost arestați doi generali, anume Generalul Neteiew și generalul în retragere Kaulberg. De asemenea au fost arestați 3 ofițeri ai gardei imperiale și 32 de soldați, toți din garda imperială. Toți aceștia au fost transportați la fortăreața Petru și Pavel. Paza palatului imperial să face acum de către Cazaci. Arestările nu s'au terminat încă. Să așteaptă pentru zilelele acestea arestări senzaționale în cercurile cele mai înalte ale Petersburgului. Conspiratorii plănuiau să omoare nu numai pe Țar și pe moștenitorul tronului ci și pe fratele Țarului, marele duce Mihail. Până acum au fost arestate 152 persoane. Un ofițer de gardă s'a sinucis. În decursul cercetării s'a aflat și o mină subterană plină cu piroxilin și alte materii explosive.

CUMPĂRAȚI BIBLIOTECA »BUNUL ECONOM»

Din această bibliotecă să pot comanda următoarele broșuri:

1. »Nutrețurile ierboase, cositurile, prepararea fânului și pășunile«.
2. »Economia porcilor, oilor și a caprelor«.
3. »Sămânța plantelor agricole și sămânțatul lor«.
4. »Ingrijirea plantelor în cursul vegetațiunii. Recolta cerealelor«.
5. »Economia vitelor sau Zootechnia generală«.
6. »Agrologia sau cunoașterea pământurilor și mijloacele de a le îmbunătăți«.
7. »Agricultura generală. — Lucrarea pământului. — Plugul, grapa, tăvălugul și alte instrumente de mărunțit pământul«.
8. »Ingrășemintele. Irigațiunile (udarea pământului).
- 9—10. »Prăsirea paserilor de casă (galițe hoare). Găinile, curcile, găinușele (biblicele), gășcele, rațele, porumbii (porumbeii)«.
11. »Cultura cerealelor. (Grâul, săcara, orzul, ovăsul, meiul, hirișca, cucuruzul (porumbul)«.
12. Cartoful, napul (sfecla), inul, cânepa rapița fasolea, linteaa, mazărea, și cultura lor.
13. »Economia cailor, vitelor mari cornute și bivoliilor«.

Prețul unei broșuri 30 fil. pentru România 50 bani.

Comandele să se adreseze la administrația »Bunul Econom« Orăștie (Szászváros).

FONDATA ÎN ANUL 1888.

°° MEDALIE DE AUR °°
°°° BUCUREȘTI 1894. °°°

TIPOGRAFIA „MINERVA“

ÎN ORĂȘTIE (SZÁSZVÁROS) PIAȚA-MARE NR. 2

PRIMEȘTE SPRE EFECTUIRE TOT
FELUL DE TIPĂRITURI CU CELE
°° MAI MODERATE PREȚURI! °°

COMANDE DIN AFARĂ SĂ EXECUTĂ URGENT.